

Μακεδονικά

Τόμ. 13, Αρ. 1 (1973)

Milan Vasic, Martolosi u Jugoslavenskim lemlama pod Turskom vladavinom (Οι αρματολοί εις τας Γιουγκοσλαβικὰς χώρας κατά την τουρκοκρατίαν)

Ιωάννης Κ. Βασδραβέλλης

doi: [10.12681/makedonika.922](https://doi.org/10.12681/makedonika.922)

Copyright © 2014, Ιωάννης Κ. Βασδραβέλλης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Βασδραβέλλης Ι. Κ. (1973). Milan Vasic, Martolosi u Jugoslavenskim lemlama pod Turskom vladavinom (Οι αρματολοί εις τας Γιουγκοσλαβικὰς χώρας κατά την τουρκοκρατίαν). *Μακεδονικά*, 13(1), 467.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.922>

Milan Vasić, Martolosi u Jugoslavenskim lemlama pod Turskom vladavinom (Οί άρματολοι εις τας Γιουγκοσλαβικας χώρας κατά την τουρκοκρατίαν), Serajevo 1967.

Ο συγγραφεύς ποιείται ευρείαν χρηση ενδιαφερουσών πηγών προερχομένων εκ διαφόρων άρχεων παραθέτων και τινας φωτοτυπίας, έχει δε υπ' όψιν του την βουλγαρικήν βιβλιογραφίαν επί του θέματος, καθώς και τὰ γραφέντα παρά τών Σλάβων ιστορικών της νοτίου Γιουγκοσλαβίας, οι όποιοι άνιστορήτως άποκαλοϋν την περιοχήν αυτήν Λαϊκήν Δημοκρατίαν της Μακεδονίας, νεόπλασμα μεταπολεμικών άπαράδεκτον έθνολογικώς και γλωσσικώς. Η άλληλεγγύη αυτή μεταξύ μερίδος συγγραφέων εν οίς και ό Vasić καθιστά τό κατά άλλα έπιστημονικώς σοβαρόν και έπιμελές έργον του, με τό όποιον ασχολούμαι δι' όλίγων ενταϋθα, διαβλητόν.

Ο συγγραφεύς καταγόμενος προφανώς εκ Βοσνίας χρησιμοποιοεί εκ της ελληνικής βιβλιογραφίας εις πλείστας περιπτώσεις και τας εργασίας μου «Άρματολοι και κλέφτες εις την Μακεδονίαν», Θεσσαλονίκη 1948 και τούς δύο τόμους τών τουρκικών άρχείων Μακεδονίας που έδημοσίευσα κατά τὰ έτη 1952 και 1954. Δυστυχώς δέν έλαβεν υπ' όψιν του τὰ έτερα έργα του γράμονος υπό τόν τίτλον: «Η επανάστασις του 1821 εις την Μακεδονίαν», γ' έκδοσις, Βραβεϊον Άκαδημίας Άθηνών, Θεσσαλονίκη 1967 και πρό παντός την β' έκδοσιν της εργασίας «Άρματολοι και κλέφτες εις την Μακεδονίαν» Θεσσαλονίκη 1970, μετά περιλήψεως εις την γαλλικήν γλώσσαν, τὰ όποια εξέδωκεν ή Έταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, ως και τας κριτικάς επ' αυτών γραφείσας παρ' έξεχόντων έπιστημόνων που έδημοσιεύθησαν εις τὰ έπιστημονικά περιοδικά «Μνημοσύνη», τ. Γ' (1971), σελ. 20-25 και «Μακεδονικά», τ. 11 (1971) σελ. 425-435. Έκει θά έβλεπε πληθώραν άλλων πληροφοριών, ώστε ν' άποφύγη όλισθήματά τινα εις τὰ όποια περιέπεσε (βλ. σελ. 13 κ.έ.).

Αναφερόμενος ό Vasić εις την προέλευσιν της λέξεως άρματολός και του θεσμοϋ τών άρματολων, ότι είναι άξια προσοχής ή θεωρία συμφώνως προς την όποιαν ό όρος martolosi προήλθεν από την ελληνικήν λέξιν άρματολός, διότι τὰ στοιχειά τὰ όποια εύρεν εις τας πηγάς, ενισχύουν την θεωρίαν ταύτην: α) Συμφώνως προς μίαν σημείωσιν, την όποιαν έδημοσίευσεν ό Κ. Σάβας (Ιστορικά μνημεία κ.λ., Paris 1883), ό όρος άρματολός ήτο ήδη γνωστός κατά τούς χρόνους του Ιουστινιανού. β) Ο φορεύς μιάς άφισμένης ύπηρεσίας εις τό Βυζαντινόν Κράτος όνομάζετο άρματολός και γ) εις τας ελληνικάς χώρας, αι όποιαι εύρίσκοντο υπό την τουρκικήν κυριαρχίαν, ό θεσμός αυτός έφερε την αυτήν όνομασίαν αλλά μόνον εις την ελληνικήν γλώσσαν.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΑΣΔΡΑΒΕΛΛΗΣ

Πνευματικοί άνδρες της Μακεδονίας κατά την τουρκοκρατίαν, Δημοσιεύματα της Έταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, Μακεδονική Λαϊκή Βιβλιοθήκη, άριθ. 23, Θεσσαλονίκη 1972, 8ον, σελ. 185.

Πρόκειται για τέσσερεις διαλέξεις που δόθηκαν στην αίθουσα τελετών της Έταιρείας Μακεδονικών Σπουδών κατά τό πρώτο εξάμηνο του 1972. Και οι τέσσερεις αναφέρονται σε Μακεδόνες λογίους που ανέπτυξαν έμπορική και πνευματική δραστηριότητα και αναδείχθηκαν έξω από τόν μακεδονικό χώρο, κυρίως στην Κεντρική Εύρώπη, στη Βόρεια Βαλκανική ή στην Άλεξάνδρεια της Αιγύπτου.

Συγκεκριμένα, ή πρώτη διάλεξη δόθηκε από τόν καθηγητή του Πανεπιστημίου της Βιέννης κ. Π. Κ. Ένεπεκίδη με τίτλο «Από τούς Καραγιάννηδες της Κοζάνης στους von Karajan της Βιέννης» (σ. 7-30). Με γλαφυρότητα παρουσιάζεται ή εξέλιξη της κοζανίτικης αυτής οικογένειας από τόν κατ' έξοχήν ιδρυτή της Γεώργιο Καραγιάννη, που έγκαταστά-